

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om häradsåklagare, lagen om landskapsåklagarämbetet i Åland och 11 § i lagen om allmänna åklagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om häradsåklagare, lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland och lagen om allmänna åklagare ändras. Det föreslås att åklagarväsendets lokala organisation ändras så att de åklagarämbeten som skall bildas av de nuvarande samsamarbetsområdena skall fungera som lokala myndigheter. Utöver dessa skall åklagarämbetet i Helsingfors härad och landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland vara lokala åklagarmyndigheter.

Samtidigt skall häradsåklagarnas och de biträdande åklagarnas befogenheter preciseras så att de i hela landet är behöriga att sköta

åklagaruppgifter i strafforderärenden och i mål som enligt lagen om rättegång i brottmål kan avgöras i skriftligt förfarande.

Det föreslås dessutom att lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland ändras så att ledande landskapsåklagaren är chef för landskapsåklagarämbetet.

Det föreslås att till lagen om allmänna åklagare fogas en bestämmelse om åklagarens rätt att få upplysningar ur det bötesregister som upprätthålls av Rättsregistercentralen.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL.....	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning och praxis.....	4
2.2. Tidigare utlåtanden och utvecklingsförslag	6
2.3. Bedömning av nuläget	7
Behovet att utveckla den nuvarande organisationen	7
Utvecklande av lednings- och styrförhållandena.....	8
Åklagarnas specialisering	8
Främjande av den juridiska kvaliteten på och enhetligheten i verksamheten	9
Utvecklande av förvaltningen.....	9
Regional täckning	9
Samarbetet med intressegrupper	9
Rätt att få upplysningar ur bötesregistret.....	10
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	11
3.1. Mål	11
3.2. Alternativa tillvägagångssätt	12
3.3. De viktigaste förslagen	12
4. Propositionens konsekvenser	13
4.1. Ekonomiska konsekvenser	13
4.2. Konsekvenser i fråga om organisation och personal.....	13
4.3. Konsekvenser för medborgarna	13
5. Beredningen av propositionen	14
6. Samband med andra propositioner.....	15
DETALJMOTIVERING.....	16
1. Lagförslag.....	16
1.1. Lagen om häradsåklagare.....	16
1.2. Lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland	16
1.3. Lagen om allmänna åklagare	17
2. Närmare bestämmelser och föreskrifter.....	17
3. Ikraftträdande.....	17
4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	17
LAGFÖRSLAGENT	19
om ändring av lagen om häradsåklagare	19
om ändring av lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland.....	21
om ändring av 11 § i lagen om allmänna åklagare	22
BILAGA.....	23

PARALLELLTEXTER.....	23
om ändring av lagen om häradssåklagare	23
om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland.....	26
om ändring av 11 § i lagen om allmänna åklagare.....	28

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Åklagarväsendet hör till justitieministeriets förvaltningsområde. Justitieministeriet ansvarar för att de resurser som krävs för skötsel av de uppgifter som ålagts åklagarväsendet är tillräckliga. Det strategiska utvecklandet av åklagarväsendet och beredningen av lagstiftning i anslutning till detta ankommer på justitieministeriet. Utöver normstyrningen baserar sig styrsystemet på resultatstyrning. Utgångspunkten utgörs av samhälleliga effektmål och funktionella resultatmål som för åklagarväsendets del konkretiseras årligen vid resultatförhandlingarna mellan ministeriet och Riksåklagarämbetet och i det resultatavtal som uppgörs utgående från dem.

Utsökningsväsendet, åklagarväsendet och polisväsendet åtskildes funktionellt från varandra genom den reform av lokalförvaltningen som genomfördes i december 1996.

Enligt 5 § i lagen om häradsåklagare (195/1996) ordnas det lokala åklagarväsendet häradsvis. För en ändamålsenlig organisering av det lokala åklagarväsendet kan justitieministeriet bestämma att åklagarämbetena i olika härader eller olika häradsämbetens åklagaravdelningar skall sköta åklagaruppgifter i samarbete eller, efter att ha hört länsstyrelsen, bestämma att ett härads åklagarämbete eller ett häradsämbetes åklagaravdelning skall sköta åklagaruppgifter också inom ett annat härads område.

Åklagarväsendets lokalförvaltning har separata ämbetsverk och gemensamma ämbetsverk dvs. åklagarämbetets avdelningar. Häradsämbetena lyder administrativt under inrikesministeriet och länsstyrelsen. Funktionellt sätt lyder polisväsendet och magistraterna under inrikesministeriet och länsstyrelsen medan exekutionsverken och åklagarämbetena tillhör justitieministeriets förvaltningsområde.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om allmänna åklagare (199/1997) skall åklagaren sköta om förverkligandet av det straffrättsliga ansvaret vid behandlingen av brottmål samt vid åtalsprövning och rättegångar, enligt vad parternas rättsskydd och allmän fördel kräver.

Åklagaren har helhetsansvaret för tillbörlig utredning och handläggning av brottmål ända från förundersökning till lagakraftvunnen dom, och i vissa fall ända fram till verkställande av domen.

Åklagaren har ålagts även andra uppgifter, närmast i anslutning till bevakning av det allmännas talan men förverkligandet av det straffrättsliga ansvaret vid behandlingen av brottmål är ändå en åklagares huvuduppgift. Åklagaren skall bland annat utfärda och fastställa strafforder samt leda förundersökningen av brott som en polis misstänks för.

Enligt 1 § 2 mom. i lagen om allmänna åklagare utövar åklagaren självständig åtalsprövningsrätt i de ärenden som han behandlar. Inte ens högsta åklagaren får i enskilda ärenden meddela ett förordnande om åtal men han eller hon kan ta ärendet till egen åtalsprövning.

Åklagarväsendet har en tvåstegsorganisation. Enligt 104 § i grundlagen leds åklagarväsendet av riksåklagaren, som är högsta åklagare. Närmare bestämmelser om åklagarväsendet utfärdas genom lag.

Enligt 4 § i lagen om allmänna åklagare skall riksåklagaren 1) svara för den allmänna ledningen och utvecklingen av åklagarverksamheten samt för övervakningen av åklagarna, 2) sköta åklagaruppgifterna i ärenden som enligt lag ankommer på honom eller som han åtar sig, 3) utfärda sådana åtalsförordnanden som avses i 1 kap. strafflagen (39/1889) eller i någon annan lag 4) företräda åklagarna i högsta domstolen.

Enligt 1 § 2 mom. i förordningen om riksåklagarämbetet (209/1997) skall riksåklagaren i egenskap av högsta åklagare främja och övervaka lagligheten och enhetligheten i åklagarverksamheten samt se till att den handhas utan dröjsmål och på ett ekonomiskt och ändamålsenligt sätt.

Biträdande riksåklagaren biträder riksåklagaren och är ställföreträdare för riksåklagaren. Enligt 6 § 3 mom. i lagen om allmänna åklagare avgör biträdande riksåklagaren de ärenden som föreläggs honom med samma fullmakter som riksåklagaren.

Enligt 5 § i lagen om allmänna åklagare är Riksåklagarämbetet, som leds av riksåklagaren, central förvaltningsmyndighet för de allmänna åklagarna. Vid riksåklagarämbetet finns en förvaltningsenhet, en enhet för åtalsärenden, en utvecklingsenhet och en internationell enhet.

Vid riksåklagarämbetet finns statsåklagare som är behöriga att sköta åklagaruppgifter i hela landet. De skall i första hand sköta åklagaruppgifterna i de brottmål som från samhällets synpunkt är viktigast.

Enligt 5 § 1 mom. i lagen om häradsåklagare ordnas det lokala åklagarväsendet häradsvis. Enligt 1 § 1 mom. är häradsåklagaren lokal åklagarmyndighet. Häradsåklagaren arbetar vid häradets åklagarämbete eller vid häradsämbetets åklagaravdelning.

Uppgifterna för en ledande häradsåklagare, som är chef för en åklagarenhet, anges i 5 § i förordningen om häradsåklagare (1015/1997).

Med stöd av 5 § 2 mom. i lagen om häradsåklagare kan justitieministeriet för en ändamålsenlig organisering av det lokala åklagarväsendet bestämma att åklagarämbetena i olika härader eller olika häradsämbetens åklagaravdelningar skall sköta åklagaruppgifter i samarbete eller, efter att ha hört länsstyrelsen, bestämma att ett härads åklagarämbete eller ett häradsämbetes åklagaravdelning skall sköta åklagaruppgifter också inom ett annat härads område.

Justitieministeriet har genom sitt beslut av den 26 september 2002 bestämt att åklagarämbetena i vissa härader skall sköta åklagaruppgifter i samarbete så att samarbetsområdena är 16 till antalet. Justitieministeriet har dessutom genom olika beslut bestämt att vis-

sa lokala åklagarenheter skall sköta åklagaruppgifter också inom ett annat härads område. Vid ingången av 2006 uppgick antalet åklagarenheter som sköter åklagaruppgifter inom ramen för ett fullständigt samarbete till 23. Åklagarämbetet i Helsingfors härad, landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland samt Kittilä och Lapska armens härad hör inte till något samarbetsområde.

Om åklagarämbetena eller åklagaravdelningarna förordnas att sköta åklagaruppgifterna i samarbete, utser enligt 3 § 1 mom. i förordningen om häradsåklagare riksåklagaren en chef för samarbetsområdet för att sköta samarbetsfrågorna och utfärdar vid behov närmare föreskrifter om hur samarbetet skall organiseras. I 5 a § föreskrivs om uppgifterna för chefen för ett samarbetsområde.

Riksåklagarämbetet har genom sin föreskrift av den 16 januari 2003 (RÅ:2003:1) fastställs samarbetsområdenas namn och givit vissa föreskrifter om hur samarbetet skall organiseras. Riksåklagaren har den 27.1.2003 gett anvisningar (Dnr 48/34/02) om bl.a. skötseln av ärenden och organiserandet av arbetet inom samarbetsområdena. Anvisningarna kompletterar riksåklagarens föreskrift RÅ:2003:1.

Åklagarämbetenas och åklagaravdelningarnas chefer svarar för sina egna enheter, för att verksamhetsanslagen räcker till samt för en jämn arbetsfördelning inom enheten. Om enheten har problem med att klara av sina uppgifter eller om det annars är ändamålsenligt att i något ärende ty sig till någon annan enhet inom samarbetsområdet för att få hjälp, skall enhetschefen vända sig till samarbetsområdets chef.

Samarbetsområdets chef svarar för att sakkunskapen inom samarbetsområdet blir ändamålsenligt utnyttjad till fromma för hela samarbetsområdet och vid behov för utjämning av arbetsbördan mellan områdets enheter. Om chefen för samarbetsområdet konstaterar att ett ärende inte kan skötas inom samarbetsområdet, skall han eller hon vända sig till Riksåklagarämbetet.

Enligt den föreskrift som riksåklagare utfärdat upprättas ett samarbetsavtal över samarbetets närmare innehåll samt över de arbetsprinciper och -förfaranden som skall iaktas inom samarbetsområdet vilket skall

undertecknas av samtliga chefer för åklagar-
enheterna inom området.

Åklagarväsendets styrsystem har förnyats
genom att ändringar gjordes i arbetsordning-
en (15.2.2006, Dnr 10/34/06) och genom att
riksåklagaren fattade beslut (24.2.2006, Dnr
10/34/06) gällande styrgruppen för åklagar-
väsendet, den regionala statsåklagarstyrning-
en, sammanträdet för cheferna för samar-
betsområdena, nyckelåklagarverksamheten
och den regionala utbildningen inom åkla-
garväsendet.

Enligt 5 § i arbetsordningen för Riksåkla-
garämbetet finns det för beredningen av
åklagarväsendets linjedragning en stryngs-
grupp som verkar under riksåklagarens led-
ning och till vars medlemmar riksåklagaren
kallar representanter för Riksåklagarämbetet
och det lokala åklagarväsendet.

Enligt 15 § i arbetsordningen bistår stats-
åklagarna riksåklagaren vid uppföljningen,
styrningen och utvecklandet av åklagarverk-
samheten, i enlighet med riksåklagarens an-
visningar och föreskrifter. Det centrala målet
med den regionala statsåklagarstyrningen är
att i gott samarbete med chefen för samar-
betsområdet trygga kvaliteten i åklagarverk-
samheten. Utgångspunkten för strävandena
att trygga kvaliteten är de funktionella mål-
sättningar och målsättningar beträffande ef-
fektivering som man kommit överens om vid
resultatförhandlingarna mellan Riksåklagar-
ämbetet och samarbetsområdet.

Vid sammanträdena för cheferna för sam-
arbetsområdena behandlas för åklagarväsen-
det viktiga linjefrågor och andra ärenden av
central betydelse för åklagarverksamheten.
Sammanträdena fungerar också som riksom-
fattande skolningstillfällen och debattforum
för aktuella ärenden. I sammanträdena för
cheferna deltar riksåklagaren (ordförande),
biträdande riksåklagaren (viceordförande),
juridisk personal och sakkunniga vid Riks-
åklagarämbetet, ledande häradsåklagaren för
åklagarämbetet i Helsingfors härad, land-
skapsåklagaren på Åland och cheferna för
samarbetsområdena. Till sammanträdena kan
vid behov även kallas andra åklagare, perso-
ner som hör till kontorspersonalen och utom-
stående sakkunniga.

Nyckelåklagarverksamhetens uppgift är att
följa med och främja utvecklingen av den ju-

ridiska kvaliteten och enhetligheten inom
åklagarverksamheten, att utveckla och för-
djupa nyckelåklagarnas specialkunskaper,
samt att bereda ärenden som hör till nyckel-
åklagargruppernas sakområden för riksåkla-
garens beslutsfattande. Därtill bistår nyckel-
åklagarna övriga åklagare i problemsituatio-
ner och handhar de mest krävande brottmåls-
ärendena inom sina sakområden. De av stats-
åklagarna ledda nyckelåklagargruppernas
sakområden är 1) narkotikabrott och organi-
serad brottslighet, 2) brott mot person, data-
teknik och yttrandefrihet, 3) arbetsbrott,
tjänstebrott, militärbrott och korruptionsbrott,
4) miljö- och naturtillgångsbrott, 5) interna-
tionella ärenden, processrätt och strafflagens
allmänna del samt 6) ekonomiska brott (eko-
brott).

Planen för den regionala utbildningen utgör
en del av hela åklagarväsendets utbildnings-
plan. Den regionala utbildningen kan till sitt
innehåll vara såväl enhetlig och riksomfat-
tande och genomförs i samarbetsområdena,
som även varierande och självständigt plane-
rad och genomförd inom samarbetsområde-
na. Den regionala utbildningen förverkligas i
huvudsak självständigt inom varje samar-
betsområde. Ifall cheferna för två eller flera
samarbetsområden finner det ändamålsenligt
kan utbildning även organiseras gemensamt.
Cheferna för samarbetsområdena utfärdar
noggrannare anvisningar och föreskrifter för
hur den regionala utbildningen skall ordnas
inom respektive område.

Från ingången av 2006 har åklagarväsendet
13 häradsåklagarämbeten och 50 åklagarav-
delningar vid häradsämbeten. År 2005 upp-
gick antalet årsverken vid åklagarväsendet
till 548. Av årsverken bestod 324 årsverken
av åklagaruppgifter och 189 av kontorsupp-
gifter. Antalet årsverken vid Riksåklagaräm-
betet uppgick till 35.

2.2. Tidigare utlåtanden och utvecklings- förslag

Statens revisionsverk granskade Riksåkla-
garämbetets verksamhet åren 2002 och 2003
(Förvaltningsrevision 62/2003). Målet för re-
visionen var att utvärdera effekterna av Riks-
åklagarämbetets verksamhet på de lokala

åklagarenheternas plan. Målet var också att klargöra på vilket sätt Riksåklagarämbetet har lyckats med att tillämpa tvåstegsmodellen i åklagarväsendets förvaltning och med att lösa där eventuellt uppkomna problem.

I berättelsen konstateras att på basis av den statistiska analysen av resultatdata inverkar inte åklagarenhetens storlek dvs. antalet åklagare eller byråpersonal vare sig i den ena eller andra riktningen på lönsamhetstalet. Analysen gav visserligen antydningar om att först en tillräckligt stor enhet dvs. fler än 20 åklagare vore effektivare än andra mätt med produktivitetstalen.

Enligt revisionsverket har Riksåklagarämbetet på många sätt gått in för att lindra de olägenheter som beror på tvåstegsmodellen i förvaltningen och de lokala enheternas ringa storlek. I synnerhet samarbetet mellan åklagarenheterna och utvecklandet av detta erbjuder enligt revisionsverket effektiva möjligheter i detta avseende. Analysen visade att möjligheterna för de samarbetsarrangemang som var gällande vid tidpunkten för revisionen inte hade utnyttjats till fullo. Enligt revisionsverkets åsikt innebär de samarbetsarrangemang som genomfördes 2003 att de regionalt ansvariga riksåklagarna allt mera deltar i utvecklandet av styrningen av samsarbetsområdena samt i den årliga resultatstyrningsprocessen. Detta innebär samtidigt att deras arbetsinsats i betydande omfattning inriktas på att handha riksåklagarämbetets uppgift som central förvaltningsmyndighet.

Enligt revisionsverkets uppfattning kan samarbete och större enheter än vad de nuvarande häradsämtenas åklagaravdelningar och häradsåklagarämbeten är, ge operativa fördelar. Denna uppfattning får stöd också i största delen av svaren på den skriftliga enkäten.

I berättelsen konstateras vidare att tryggnaden av tillgången på service och ett jämbördigt bemötande av medborgarna var grundläggande principer när reformen av den statliga lokalförvaltningen genomfördes och det nuvarande systemet med häradsämten skapades. Enligt berättelsen har den omständigheten var häradsåklagaren har sitt tjänsteställe inte någon nämnvärd betydelse för medborgaren. Målsägandens intressen och rättigheter bevakas redan vid förundersökningen, och

om målsäganden önskar att åklagaren skall föra hans eller hennes anspråk krävs inte något personligt sammanträffande med åklagaren eller att åklagaren måste vara anträffbar på orten i fråga eller i närheten av den. Enligt revisionsverket strider ordnandet av skötseln av åklagaruppgifter som samarbete eller utvidgningen av samsarbetsförfarandet inte mot principerna i lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen (126/1992).

Struktur- och resursarbetsgruppen för åklagarväsendet, som tillsatts av justitieministeriet, avlämnade sitt mellanbetänkande till justitieministeriet den 31 januari 2005 (Justitieministeriets utlåtanden och utredningar 2005:2).

Arbetsgruppen studerade tre olika organisationsmodeller för det lokala åklagarväsendet. Alternativen diskuteras närmare i avsnitt 3.2.

I statsrådets redogörelse för central-, regional- och lokalförvaltningens funktion och utvecklingsbehov (SRR 2/2005 rd) anges bland annat följande riktlinjer för utvecklande av häradsförvaltningen:

- tillgången på service tryggas och kvaliteten på servicen förbättras genom mer effektiv ledarfunktion och användning av resurserna samt förbättrad produktivitet med hjälp av informations- och kommunikationsteknologi samt bredare samarbete;

- häradsämtenas nuvarande verksamheter utvecklar sin organisation på ett sätt som bäst tryggar tillgången och kvaliteten på servicen inom sektorn.

2.3. Bedömning av nuläget

Behovet att utveckla den nuvarande organisationen

Åklagarväsendets tvåstegsorganisation är ur organisatorisk och funktionell synvinkel klar och den fungerar väl, varför det inte finns någon anledning att ändra på grundstrukturen. Det finns dock behov av att utveckla åklagarväsendets organisation och verksamhet. Utvecklingsbehoven har samband med klarheten i lednings- och styrförhållandena vid åklagarväsendet, en jämn för-

delning av arbetsbördan, personalens specialisering, enklare förvaltning, den regionala balansen i tjänsteutbudet, utvecklande av samarbetet med intressegrupperna samt främjande av den juridiska kvaliteten på och enhetligheten i åklagarverksamheten.

Utvecklande av lednings- och styrförhållandena

I dagens läge försvåras den effektiva ledningen och styrningen av åklagarväsendet av det stora antalet lokala åklagarenheter och skillnaderna i deras verksamhetssätt. Lednings- och styrförhållandena är problematiska också för att det finns många aktörer med delvis överlappande befogenheter. Således har t.ex. cheferna för samarbetsområdena och enhetscheferna delvis överlappande befogenheter och ansvarsområden.

Också höjning av kvaliteten på och effektivisering av resultatstyrningen förutsätter att det finns tillräckligt stora lokala enheter. Det stora antalet lokala enheter och skillnaderna i deras verksamhetssätt försvårar resultatstyrningen och binder resurser. En minskning av antalet lokala enheter och kommensurabilitet skulle ge större effektivitet och spänst åt styrförhållandet samt höja resultatstyrningens kvalitet.

Riksåklagaren utövar tillsyn över åklagarnas verksamhet genom handläggning av klagomål samt uppföljningsbesök hos lokala åklagarenheter. Tillsynsförfarandet är tungt på grund av det stora antalet åklagarenheter och det binder den högsta åklagarens resurser. Om organisationen och styrsystemet för åklagarenheterna förenklades, skulle den regionala uppföljningen vid det centrala ämbetsverket och statsåklagarnas områdesansvar kunna koncentreras och lättas.

Även om åklagarenheternas samarbetsarrangemang har underlättat styrningen av åklagarväsendet och det praktiska ordnandet av det lokala åklagarväsendet, kan samarbetsarrangemanget inte betraktas som varken tillräckligt eller som något permanent element i åklagarväsendets lednings- och styrförhållanden. Det finns strukturella svagheter i det lokala åklagarväsendets samarbetsarrangemang vilka försämrar dess funktion. Chefen för ett samarbetsområde har t.ex. inte

tillräckligt klara befogenheter att besluta om utjämning av arbetsbördan mellan de olika åklagarenheterna inom sitt område även om han eller hon å andra sidan har skyldighet att se till att arbetsbördan fördelas jämnt. Han eller hon har vidare ingen behörighet att ålägga en viss åklagare inom samarbetsområdet att handlägga brottmål som kräver specialkunnande utan det krävs en skild överenskommelse om saken.

Inom ett samarbetsområde som består av flera skilda enheter är det mycket svårt att ordna med överföring av mål mellan enheterna och med ersättare så att frånvaron inte belastar ojämnt de olika enheterna. Det är tillika svårt att i en sådan organisation främja enhetlig praxis och objektivt bedöma arbetsmängderna. Enheterna bör vara så stora att de är kapabla att fungera självständigt.

Större enheter skapar också organisatoriskt sett bättre förutsättningar för sådan kraftfull ledning av den lokala åklagarverksamheten som åklagarväsendets betydelse och de höga krav som ställs på det förutsätter. Oklara eller svåröverskådliga lednings- och styrförhållanden kan fördunkla ansvarsförhållandena mellan olika aktörer samt leda till att enhetens och enhetschefens helhetsansvar för verksamheten splittras. Klara ledningsförhållanden främjar samtidigt strävandena mot en enhetlig och kriminalpolitiskt ändamålsenlig åklagarverksamhet, dock utan att göra avkall på åklagarens självständighet och oberoende.

Åklagarnas specialisering

Tyngdpunkten i åklagarverksamheten bör ligga på den lokala nivån. Det är möjligt att koncentrera fördelningen av vissa typer av brottmål som kräver specialkunnande till Riksåklagarämbetet. Statsåklagare som är ansvariga för olika nyckelåklagargrupper kan också samla uppgifter om varje grupps verksamhet från hela landet.

Effektiv specialisering förutsätter ett tillräckligt stort verksamhetsområde för att det skulle finnas ett representativt urval av mål. Det idealiska verksamhetsområdets storlek varierar enligt brottstypen. Den nuvarande indelningen i små enheter främjar i regel inte specialiseringen av detta slag.

Främjande av den juridiska kvaliteten på och enhetligheten i verksamheten

Det nuvarande straffprocesssystemet ställer höga kvalitetskrav på åklagarväsendet. Hög juridisk kvalitet och enhetlighet i åklagarverksamheten har redan under flera år varit bland de viktigaste resultatmålen för åklagarväsendet. Ett av de uttryckliga målen för nyckelåklagarverksamheten är också att höja verksamhetens juridiska kvalitet genom specialisering. För att nämnda resultatmål skall kunna nås krävs uppföljning, som skall ske fortlöpande på den lokala nivån och på riksnivån vid det centrala ämbetsverket.

Med tanke på ett effektivt verkställande av kvalitetskontrollen på den lokala nivån är det nuvarande antalet åklagarenheter för stort och enheterna för det mesta för små. Det finns inte tillräckliga redskap för uppföljning och förenhetligande av den juridiska kvaliteten på arbetet inom ramen för de nuvarande samarbetsområdena.

Riksåklagarämbetet svarar på många sätt för uppföljningen av den juridiska kvaliteten på och enhetligheten i åklagarverksamheten i hela landet. Bortsett från de allmänna anvisningarna skulle de övriga formerna av uppföljning kunna genomföras på ett mer effektivt sätt om det centrala ämbetsverket hade ett mindre antal självständiga åklagarenheter att styra över.

Utvecklande av förvaltningen

Små enheter är problematiska också ur förvaltningens synvinkel. Ju mindre åklagarenheten är i fråga om personal, desto sårbarare är den. Vid en liten enhet bereder en omorganisering av arbetena på grund av sjukfrånvaro eller annan frånvaro svårigheter. Vid åklagarenheter med större personalstyrka går omorganiseringen av arbetet på grund av frånvaro lättare och smidigare.

Det är vidare lättare vid en större enhet att se till att enskilda åklagares arbetsbörda hålls inom rimliga gränser. Om ett omfattande och svårt mål inkommer för åtalsprövning till åklagaren vid en liten enhet är det möjligt att åtalsprövningen i andra mål skjuts upp.

Större enheter har bättre möjligheter att ut-

veckla åklagarnas och den övriga personalens specialkunnande så att det utgör ett strukturellt element i enhetens arbetspraxis. Det är t.ex. möjligt för åklagare att specialisera sig på brottmål av en viss typ.

Regional täckning

Vid bedömning av huruvida åklagartjänsterna är tillräckligt täckande regionalt bör det noteras att åklagarens åtalsprövning är ett skriftligt förfarande som ofta inte förutsätter att parterna hörs personligen eller att dessa i övrigt sammanträffar med åklagaren. Åklagaren kan dock t.ex. ge den som meddelats åtalseftergift en muntlig anmärkning. I framtiden är avsikten att åklagarens beslut som gäller unga allt oftare skall meddelas i närvaro av parten, hans eller hennes föräldrar och socialmyndigheter. Detta skulle innebära en stor ökning i antalet besök av parter på åklagarens tjänsteställe. Också i ärenden som gäller strafforder kan ett personligt sammanträffande med den som motsätter sig straffanspråket ofta bidra till att få ärendet uppkälat.

Åtal väcks genom en stämningsansökan som åklagaren lämnar till tingsrätten eller en stämning som åklagaren utfärdar. Väckande av åtal förutsätter inte ett personligt sammanträffande mellan åklagaren och den åtalade. I exceptionella situationer kan åklagaren i åtalsprövningsskedet ordna ett muntligt hörande med parterna och deras biträden.

Avgöranden i samband med åtalsprövning och utförande av åtal samt företräddande av målsägande vid rättegång är rättskipningstjänster som tillhandahålls av åklagarväsendet. I regel finns tjänsterna tillgängliga oberoende av var åklagaren har sitt tjänsteställe.

Samarbetet med intressegrupper

Lagen om rättegång i brottmål (689/1997) och de ändringar i förundersökningslagen (449/1987) som gjordes samtidigt har inneburit att förundersökningen fungerar för sin del som förberedelse inför huvudförhandlingen i brottmål. När det gäller förundersökning i brottmål ansvarar åklagaren vid sidan av polisen för förundersökningens riktighet

och tillräcklighet. Detta förutsätter att åklagaren i ett så tidigt skede som möjligt deltar i förundersökningen av brottmål för fokusering och begränsning av förundersökningen, för åtalsprövning och skaffande av bevis samt för trygghet av förutsättningarna för huvudförhandlingen. Vid rättegång svarar åklagaren för sin egen del för att rättegången fortskrider.

Den nuvarande straffprocessen förutsätter alltså av åklagaren att denna i andra än ringa brottmål aktivt deltar i förundersökningen. Åklagaren svarar i sista hand för att förundersökningen är tillräcklig så att det inträffade blir utrett till alla delar. Åklagaren har rätt men också skyldighet att för sin egen del styra förundersökningen.

Förundersökningssamarbetet mellan åklagare och polis i enstaka ärenden förutsätter dock inte nödvändigtvis att åklagare och polis träffas utan det är möjligt att hålla kontakt t.ex. per telefon eller på elektronisk väg.

I krävande fall är ett personligt sammanträffande mellan åklagare och polis nödvändigt. Samarbetet mellan åklagare och polis i krävande brottmål syftar till rätt fokusering på och begränsning av förundersökningen från fall till fall. Mötet mellan undersökaren eller undersökningsledaren och åklagaren främjar i betydlig grad förundersökningens kvalitet och tingsrättens förberedelser inför huvudförhandlingen.

I andra fall förutsätter förundersökningssamarbetet att åklagaren med jämna intervaller sätter sig in i de mål som är föremål för undersökning för att tillsammans med undersökningsledarna bedöma möjligheterna att begränsa förundersökningen. I fråga om massbrott bör åklagarenheterna med jämna mellanrum ordna gemensamma möten med polisen för att bestämma undersökningsmässiga linjer och för uppföljning av hur de realiserats. Detta främjar upprätthållandet och utvecklandet av kvaliteten på förundersökningar.

Vid bedömning av ändamålsenligheten hos åklagarens och polisens förundersökningssamarbete bör således placeringen av polisens förundersökningspersonal beaktas.

Åklagarverksamheten vid Kittilä och Lapska armens härad försvåras numera av det faktum att länsmannen som leder förundersök-

ningen också fungerar som åklagare även om en av utgångspunkterna för straffprocessreformen var att ändra på detta förhållande. Ett omnämnande om detta ingår i motiveringen till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om revision av rättegångsförfarandet i brottmål i underrätterna (RP 82/1995 rd, s. 158). I motiveringen hänvisas till beredningen av förundersökningslagen i samband med vilken det ansågs att den omständigheten att åklagarmyndigheterna och förundersökningsmyndigheterna är åtskilda från varandra garanterar opartiskheten i förundersökningen och är bättre med tanke på rättssäkerheten, emedan det för väckande av åtal då krävs ett likartat beslut av två myndigheter som är oavhängiga av varandra. I samband med reformen av bestämmelserna om högsta åklagaren konstaterades i motiveringen till regeringens proposition (RP 131/1996 rd, s. 45) uttryckligen att åtal i ett mål som gäller brott som en polisman misstänks ha begått i tjänsten utförs givetvis av en annan åklagare än den som har lett förundersökningen.

Åtskiljandet är dessutom ägnat att skapa klarhet i förvaltningen samt att förbättra yrkeskunnandet i och med ökad specialisering.

Det skall anses vara ett rådande missförhållande att personer som ställs till ansvar för brott som begåtts inom två härads områden i fråga om rättssäkerheten kan försättas i ojämlig ställning jämfört med dem som bor på annat håll i landet.

Vid åtal skall åklagaren personligen närvara i tingsrätten i en muntlig förhandling. Av denna anledning skall hänsyn tas till placeringen av tingsrätterna vid bedömningen av huruvida det är väsentligt att åklagare finns på en viss ort. Tingsrättsindelningen bestämmer dock inte i lika stor utsträckning placeringen av åklagarväsendets verksamhetsställen som placeringen av polisens lokala enheter som gör förundersökningar.

Rätt att få upplysningar ur bötesregistret

Bestämmelser om det bötesregister som upprätthålls av Rättsregistercentralen finns i 5 kap. i lagen om verkställighet av böter (672/2002). Enligt 50 § skall uppgifterna i bötesregistret om brott och straffrättsliga på-

följder hållas hemliga. Rättsregistercentralen får utan hinder av sekretessen på begäran lämna ut uppgifter till dem vilkas rätt att få nämnda uppgifter regleras särskilt genom lag.

Enligt 11 § i lagen om allmänna åklagare har allmänna åklagaren utan hinder av skyldigheten att iakttä sekretess rätt att för ett tjänsteuppdrag avgiftsfritt få behövliga upplysningar och handlingar av den myndighet eller av en sammanslutning som har tillsatts för att handha en offentlig uppgift, om inte lämnande av upplysningen eller handlingen till åklagaren eller användning av upplysningen som bevis förbjudits eller begränsats i lag. Trots denna bestämmelse om åklagarens allmänna rätt att få ta del av uppgifter i sekretessbelagda handlingar har Rättsregistercentralen tolkat sekretessbestämmelsen angående bötesregistret så att det inte har lämnat ut nämnda upplysningar till åklagaren. Rättsregistercentralen förutsätter att det i lagstiftningen om åklagarväsendet finns en specialbestämmelse om utlämnande av upplysningar.

Enligt 2 a kap. 5 § 3 mom. i strafflagen får inte förvandlingsstraff för böter bestämmas utan särskilda skäl, om antalet obetalda dagsböter är mindre än 12. För att bestämmelsen skall äga tillämpning krävs att åklagaren kan lägga fram bevis för domstolen för att den anklagade tidigare dömts till böter. Dessutom är upplysningar ur bötesregistret nödvändiga för åklagaren för bedömning av straffmätningen.

Åklagaren behöver upplysningarna också vid prövning av och beslut om åtalseftergift i situationer som avses i 1 kap. 7 och 8 § i lagen om rättegång i brottmål.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Mål

Propositionens mål är att effektivera åklagarväsendets verksamhet samt höja verksamhetens produktivitet och kvalitet genom utvecklande av åklagarväsendets lokala organi-

sation. Organisationen föreslås bli ändrad så att åklagarväsendet består av större enheter på den lokala nivån än nuförtiden.

Den offentliga verksamhetens produktivitet och ekonomiska effektivitet är centrala utmaningar som gäller samtliga sektorer inom statsförvaltningen. Ett så bra resultat som möjligt skall åstadkommas med samma eller mindre resurser. Syftet med åtgärdsprogrammet för effektivitet är att främja produktivitetens ökning hos den offentliga förvaltningen bl.a. genom att eliminera gränser mellan olika verksamhetsområden, organisationer och sektorer. För att stävja kostnadsökningen är det nödvändigt att dra nytta av de klara dimensionsfördelar som på längre sikt kan fås genom större helheter.

Ett ytterligare mål för propositionen är att effektivera ledningen och styrningen av åklagarväsendet. Enhetligheten i verksamheten är ett centralt krav i fråga om åklagarväsendet då de beslut som fattas har karaktären av rättskipning. Säkerställande av att verksamheten är enhetlig kräver effektiv styrning. Effektiv styrning på riksnivån förutsätter tillräckligt stora lokala enheter. Större enheter på den lokala nivån förbättrar också kvaliteten på resultatstyrningssystemet och effektiviserar resultatstyrningsprocessen. I en organisation som består av lokala enheter som är större än de nuvarande går det också bättre att säkerställa att behövligt kunnande finns att tillgå i alla delar av landet.

Målet för propositionen är en mer effektiv användning av resurser också så att administrativa uppgifter koncentreras och överlappande befogenheter elimineras. Koncentreringen av administrativa uppgifter syftar också till att främja kontakterna mellan det centrala ämbetsverket och de lokala enheterna i förvaltningsärenden. Avsikten är att de besparingar av resurser som nås genom att administrativa uppgifter koncentreras till större enheter kanaliseras till tillgodoseende av andra behov inom åklagarväsendet såsom operativ verksamhet och utvecklande av personalstrukturen i övrigt. Den nytta som fås av att förvaltningen koncentreras kan uppskattas vara jämförbar med minskningen av antalet självständiga åklagarenheter.

3.2. Alternativa tillvägagångssätt

Det lokala åklagarväsendet kan ordnas på olika sätt. I det arbetsgruppsbetänkande som nämns i avsnitt 2.2. studerades tre olika sätt att utveckla åklagarväsendets lokala organisation.

Samarbetet mellan åklagarenheterna skulle kunna ökas så att små åklagarenheter, som på grund av liten personalstyrka är sårbara eller för vilkas del det annars inte är ändamålsenligt att de fungerar som självständiga enheter, åläggs att samarbeta till fullo med varandra eller med någon större åklagarenhet. På detta sätt skulle antalet åklagarenheter kunna minskas till ca 31.

Detta alternativ är genomförbart och skulle lätt kunna anpassas till lokala förhållanden. Problemet skulle vara att de lokala åklagarenheterna skulle vara mycket olika vad gäller storlek. Även om det skulle vara möjligt att fördela åklagarresurserna något bättre skulle inte förvaltningen bli nämnvärt enklare.

Det andra alternativet är att utveckla det nuvarande samarbetsarrangemanget så att befogenheterna för chefen för ett samarbetsområde utvidgas inom samarbetsområdet. Chefens behörighet att besluta om en jämnare fördelning av målen mellan enheterna kunde stärkas och han eller hon kunde ges befogenheter att inom sitt samarbetsområde besluta om användningen av specialkunnande vid vissa brottmål som kräver det. Administrativa ärenden skulle kunna koncentreras till chefen för samarbetsområdet eller till den enhet där chefen finns. Koncentreringen skulle dock inte kunna gälla samtliga förvaltningsärenden.

Detta alternativ skulle vara problematiskt med tanke på behörighetsfrågorna och ansvarsfördelningen mellan de lokala åklagarenheter som samarbetar med varandra. Chefen för en lokal åklagarenhet skulle svara för enhetens verksamhet och resultat men skulle inte få fatta beslut i alla ärenden som inverkar på dem. Detta alternativ skulle vara problematiskt eftersom det skulle finnas överlappande behörighet inom organisationen.

Det tredje alternativet skulle vara att självständiga åklagarenheter bildas av de nuvarande samarbetsområdena. Åklagarämbetet i Helsingfors härad och landskapsåklagaräm-

betet i landskapet Åland skall också fortsättningsvis bilda egna lokala enheter. Samtidigt skulle de åklagaruppgifter som sköts av länsmännen i Lapska armens och Kittilä härad överföras på den åklagarenhet som bildas av Lapplands läns samarbetsområde.

Detta alternativ innebär att det skulle finnas 15—18 lokala åklagarenheter i landet. Utgångspunkten är att det finns 15 lokala åklagarenheter varvid det går att säkerställa att de lokala enheterna är tillräckligt stora. Det vore vidare möjligt att säkerställa att enheterna inte skiljer sig alltför mycket i fråga om storlek. Detta alternativ är det enklaste och lättast att genomföra med tanke på funktionen av lednings- och styrförhållandena i den befintliga tvåstegsorganisationen för åklagarväsendet. Detta alternativ kan också bäst motiveras med tanke på klarheten i lednings- och styrförhållandena inom enheten. Denna organisationsmodell skulle kunna trygga åklagartjänsternas tillgänglighet för alla på lika villkor i hela landet. Det skulle dessutom möjliggöra utveckling och effektiv inriktning av lokala åklagarresurser och specialkunnandet. Förvaltningen på den lokala nivån skulle samtidigt kunna förenklas och resurser frigöras till egentliga åklagaruppgifter.

3.3. De viktigaste förslagen

Det föreslås att åklagarväsendets lokala organisation ändras så att de åklagarämbeten som skall bildas av de nuvarande samarbetsområdena skall fungera som lokala myndigheter. Utöver dessa skall åklagarämbetet i Helsingfors härad och landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland vara lokala åklagarmyndigheter. Samtidigt skall de åklagaruppgifter som handhas av länsmännen i Lapska armens och Kittilä härad överföras på den åklagarenhet som bildas av Lapplands läns samarbetsområde. Utgångspunkten är att det skall finnas 15 lokala åklagarenheter i landet. Det föreslås att åklagarenheterna med undantag av landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland kallas åklagarämbeten och deras verksamhetsställen på andra orter kallas servicebyråer.

Nätverket av åklagarväsendets verksamhetsställen föreslås förbli huvudsakligen

oförändrat jämfört med den nuvarande organisationen. När nätverket av verksamhetsställen organiseras beaktas särskilt de krav som samarbetet med polisen i anslutning till förundersökning ställer.

Det föreslås att bestämmelser om åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen utfärdas genom förordning av statsrådet. Beslut om inrättande och indragning av servicebyråer utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Samtidigt föreslås att häradsåklagarna och de biträdande åklagarnas behörighet preciseras så att de i hela landet är behöriga att sköta strafforderärenden och mål som kan avgöras i skriftligt förfarande.

Det föreslås vidare att till lagen om allmänna åklagare fogas en bestämmelse om åklagarens rätt att få upplysningar ur det bötesregister som upprätthålls av Rättsregistercentralen.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Ekonomiska konsekvenser

År 2005 uppgick åklagarväsendets omkostnader till ca 31 miljoner euro. Åklagaravdelningarnas utgifter finansieras dessutom till ett belopp av ca två miljoner euro med häradsämbetenas gemensamma anslag.

Om förslaget genomförs innebär det att strukturen hos åklagarväsendes lokalorganisation blir mer effektiv och möjliggör en mer effektiv och ekonomisk användning av resurserna. De totala utgifterna för åklagarväsendet skulle varken öka eller minska om förslaget genomförs. Frågan om finansieringen av åklagarväsendet i dess helhet borde sammanföras till ett enda moment utreds. Detta skulle underlätta den övergripande uppföljningen.

4.2. Konsekvenser i fråga om organisation och personal

I den nya organisationen skulle det vara möjligt att koncentrera åklagarämbetenas administrativa uppgifter vilket skulle göra förvaltningen mer effektiv. Större enheter än de nuvarande skall också trygga möjligheter-

na att tillhandahålla åklagartjänster på lika villkor i olika delar av landet. De nya åklagarämbeten har inom sitt eget område förutsättningar att överta totalansvaret för förverkligandet av det straffrättsliga ansvaret.

Verkningarna av centraliseringen skulle minskas i och med att nästan alla orter där en åklagare för närvarande har verksamhet får ha kvar en servicebyrå.

De blivande åklagarämbeten kommer att ha 10—30 åklagare och 4—10 byråanställda. Helsingfors åklagarämbete skall dock ha ca 50 åklagare och ca 20 byråanställda.

Vid ämbetsverk av denna storleksordning skulle ledningsfunktionen kunna utvecklas i en allt mer professionell riktning. Ämbetsverkets chef (ledande häradsåklagaren) skall assisteras av 1—2 biträdande chefer. De biträdande cheferna skall ansvara för en del av målen enligt överenskommen arbetsfördelning. Detta arrangemang är ägnat att säkerställa att de nya ämbetsverken har en så bra ledning som möjligt.

Många åklagarämbeten skall också kunna tillhandahålla specialåklagartjänster. De nya ämbetsverken skall vidare ha bättre möjligheter än de tidigare att svara för fortbildning av personalen. Detta säkerställer att det finns mer omfattande kunskaper vid de nya ämbetsverken än vid de nuvarande.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid övergången till en ny organisation föreslås bli utfärdade genom en övergångsbestämmelse. Utgångspunkten är att ingen skall sägas upp i samband med reformen.

4.3. Konsekvenser för medborgarna

Propositionens mål är att effektivisera ledningen och styrningen av åklagarväsendet. På detta sätt skulle också enhetligheten i åklagarverksamheten kunna säkerställas bättre än nuförtiden, vilket skulle förbättra medborgarnas rättssäkerhet och bidra till lika behandling av dem. Å andra sidan kan tillgången på åklagartjänster tryggas genom att ett tillräckligt täckande nätverk av servicebyråer skapas.

I den nya organisationen skall även ingå åklagarämbeten vars servicebyråer skiljer sig från varandra i fråga om språklig indelning.

För att tjänster också fortsättningsvis skall kunna tillhandahållas på båda nationalspråken är avsikten att med stöd av 6 § 3 mom. i lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda (424/2003) genom förordning föreskriva särskilda krav på språkkunskaper för en del av åklagarna. Det krävs att en del åklagare som är verksamma inom ett område där majoritetens språk är finska skall ha utmärkta kunskaper i svenska i tal och skrift.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts av en arbetsgrupp som bestått av företrädare för justitieministeriet, inrikesministeriet och Riksåklagarämbetet.

Propositionen baserar sig till sina väsentliga delar på mellanbetänkandet (Justitieministeriets utlåtanden och utredningar 2005:2) och betänkandet (Justitieministeriets utlåtanden och utredningar 2005:17) av Struktur- och resursarbetsgruppen för åklagarväsendet. Mellanbetänkandet och betänkandet har varit ute på remiss.

Utlåtande om propositionen har begärts av inrikesministeriet, åklagarväsendets nuvarande samsamarbetsområden, länsmännen i Kittilä och Lapska armens härad, Rättsregistercentralen och åklagarväsendets arbetsmarknadsorganisationer samt av Svenska Finlands folkting.

Utlåtande om lagen om ändring av lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland har begärts av Ålands landskapsregering.

Totalt 30 utlåtanden erhöles. Utöver 13 samsamarbetsområden har också nio åklagarämbeten eller –avdelningar och en länsman avgivit utlåtande. Utlåtanden har erhållits dessutom av tre personalorganisationer, inrikesministeriet, Rättsregistercentralen, Ålands landskapsregering samt av Svenska Finlands folkting.

De flesta remissinstanser understödde förslaget om att bilda större åklagarenheter och ansåg att propositionens mål är värda att understödjas, att de går i rätt riktning och att målen gör det möjligt att bedriva effektivare verksamhet och att höja kvaliteten på verk-

samheten. Förslaget ansågs särskilt göra det lättare att jämna ut arbetsbördan mellan åklagarna och förbättra möjligheterna till specialisering. Några remissinstanser påpekade dock att målet inte nödvändigtvis kommer att nås om resekostnaderna ökar och de alltför stora verksamhetsområdena försvårar samarbetet med t.ex. polisen. I två utlåtanden uttrycktes farhågor om att samarbetet med polisen kommer att försvåras. Suomen Nimismiesyhdistys r.y. ansåg att man bör avstå från förslaget.

Många remissinstanser ansåg att de föreskrifter om verksamhetsområden och servicebyråer som föreslås är utfärdade på den rätta författningsnivån. I tre utlåtanden krävdes höjning av författningsnivån.

Åtta remissinstanser motsatte sig förslaget att utvidga häradståklagarnas och de biträdande åklagarnas behörighet till att omfatta hela landet. Detta ansågs kunna orsaka missförstånd beträffande behörighetsförhållanden.

Majoriteten av remissinstanserna motsatte sig förslaget att behörigheten att utnämna biträdande åklagare överförs på riksåklagaren. I utlåtandena konstaterades att man på den lokala nivån har bättre förutsättningar att välja den av sökandena som är lämpligast med tanke på de lokala förhållandena.

Många remissinstanser fäste uppmärksamhet vid personalens ställning i samband med omorganisationen. Fem remissinstanser ansåg att anställda inte bör flyttas till annan ort utan de anställdas samtycke. I tre utlåtanden ansågs inhämtande av tjänstemännens samtycke vara ett onödigt oflexibelt förfarande.

I inrikesministeriets utlåtande påpekades att ikraftträdandebestämmelsen om personalarrangemang avviker från bestämmelserna i 27 § i statstjänstemannalagen och från statsrådets principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar. Inrikesministeriet fäste också uppmärksamhet vid att den föreslagna bestämmelsen inte var förenlig med t.ex. förslaget om ändring av polisförvaltningslagen. I utlåtandet konstaterades vidare att likabehandling av statstjänstemän förutsätter att personalen behandlas lika i samband med organisationsförändringar. De bestämmelser i förslaget till ändring av lagen om häradståklaga-

re som gäller personalarrangemang bör vara förenliga med bestämmelserna i förslaget om ändring av polisförvaltningslagen och följa systematiken i statsrådets principbeslut och statstjänstemannalagen.

Till följd av responsen i utlåtandena begränsades åklagarnas och de biträdande åklagarnas behörighet så att de är behöriga i hela landet endast i fråga om strafforderärenden och mål som kan avgöras i skriftligt förfarande. Behörigheten att utnämna biträdande åklagare tillfaller enligt det nya förslaget ledande härad åklagaren.

Övergångsbestämmelsen ändrades så att inget samtycke av tjänstemannen krävs om överföring av tjänsten sker inom tjänstemannens pendlingsregion.

6. Samband med andra propositioner

En totalrevision av utsökningslagstiftningen, som skall genomföras med hjälp av omfattande delreformer i fyra faser, är aktuell vid justitieministeriet. I reformens fjärde fas skall i utsökningslagen intas bestämmelser om utsökningsväsendets organisation. När det gäller den lokala verksamheten är avsik-

ten att utsökningsdistrikten görs större så att tillgången på service samtidigt tryggas. En regeringsproposition om detta skall avlåtas till riksdagen under 2006. Vid omorganisationen av utsökningsväsendet har på utvecklandet av utsökningsväsendets lokala organisation ställts krav som överensstämmer med de krav som i denna proposition ställs på åklagarväsendets lokala organisation.

Propositionen har beröringspunkter även med en proposition med förslag till lag om ändring av polisförvaltningslagen som beretts vid inrikesministeriet. I propositionen föreslås att lokalpolisens verksamhet organiseras i större verksamhetsenheter.

Inrikesministeriet har dessutom berett en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen. I den sistnämnda propositionen föreslås att lagen skall förtydligas så att möjligheterna att organisera myndighetsverksamheterna på den lokala nivån i samarbete med ett annat härad ökas.

Propositionerna behandlas samtidigt i riksdagen. Propositionerna är inte beroende av varandra på ett sätt som skulle hindra att de föreslagna reformerna genomförs skilt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag**1.1. Lagen om häradsåklagare**

2 §. Åklagarämbete. Paragrafen innehåller bestämmelser om åklagarämbetet. I paragrafen stryks omnämmandet av häradsämbetets åklagaravdelning samt av länsmännen.

5 §. Ordnande av åklagarväsendet. Det föreslås att till 1 mom. fogas en bestämmelse om att ett åklagarämbetes verksamhetsområde kan omfatta ett eller flera härad.

Paragrafen innehåller bestämmelser om servicebyråer. Administrativt sett skulle dessa kunna vara antingen åklagarämbetets egna servicebyråer eller häradsämbetets servicebyråer. Det skall finnas ett tillräckligt antal servicebyråer för att medborgarnas rättsskydd kan garanteras på tillbörligt sätt och att förundersökningssamarbetet med polisen kan säkerställas.

I 2 mom. stryks omnämmanden av häradsämbetenas åklagaravdelningar och härad. Inga ändringar i innehållet föreslås i bestämmelserna om samarbete. Efter att lagen trätt i kraft skulle det åtminstone till att börja med inte finnas något behov av att utfärda sådana förordnanden som avses i 2 mom.

I 3 mom. finns bestämmelser om befogenhet att utfärda förordning och att inrätta servicebyråer. Det föreslås att bestämmelser om åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen utfärdas genom förordning av statsrådet. Också riksdagens förvaltningsutskott ansåg i sitt betänkande (FvUB 2/2006 rd) att besluten om distrikten måste lyftas över till statsrådets allmänna sammanträde. På detta sätt blir det möjligt att säkerställa att en övergripande bedömning kan göras av utvecklandet av den lokala statsförvaltningen.

6 §. Häradsåklagarens behörighet. Häradsåklagarnas behörighet föreslås bli ändrad så att åklagarna är behöriga i hela landet att sköta vissa ärenden som bestäms i lag. Till sådana ärenden hör strafforderärenden och sådana mål som enligt 5 a kap. 1 § i lagen om

rättegång i brottmål kan avgöras i skriftligt förfarande. Bestämmelsen möjliggör en mer ändamålsenlig organisering av åklagaruppgifterna i hela landet. Med stöd av bestämmelsen kan åklagarnas arbetsbörda fördelas jämnare mellan åklagarämbeten.

7 §. Biträdande åklagare. I 1 mom. föreslås motsvarande precisering angående åklagarämbeten som gjordes i 2 och 5 §.

Det föreslås att 2 mom. preciseras så att ledande häradsåklagaren utnämner biträdande åklagare.

8 §. Biträdande åklagares behörighet. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. På de grunder som anges i motiveringarna till 6 § föreslås att också de biträdande åklagarna skall vara behöriga att sköta åklagaruppgifter i hela landet. Det föreslås att de biträdande åklagarna inom gränserna för den befogenhet som fastställs i 1 och 2 mom. i hela landet skall vara behöriga att sköta strafforderärenden och mål som kan avgöras i skriftligt förfarande.

10 §. Arbetsordning. Det föreslås att omnämmanden om härad och häradsämbetets åklagaravdelning stryks i paragrafen.

1.2. Lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland

1 §. I paragrafen föreslås en liten språklig ändring. Det föreslås att i paragrafen tas in ett nytt 2 mom. som innehåller en bestämmelse om lokal åklagarmyndighet. I landskapet Åland skall landskapsåklagaren fungera som lokal åklagarmyndighet.

2 §. Paragrafens nuvarande 1 mom. föreslås bli struket, eftersom det inte är motiverat att på lagnivå föreskriva om vilka slags tjänster eller anställda i arbetsavtalsförhållande som ämbetsverket har.

Paragrafens 2 och 3 mom. föreslås bli kompletterade med ett omnämmande om ledande landskapsåklagaren. Ändringarna motsvarar de ändringar som föreslås i lagen om häradsåklagare.

3 och 5 §. Det föreslås att i paragraferna tas in ett likadant omnämmande om ledande landskapsåklagaren som ingår i 2 §.

1.3. Lagen om allmänna åklagare

11 §. *Rätt att få upplysningar.* Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. som innehåller bestämmelser om allmänna åklagarens rätt att få uppgifter ur bötesregistret. Bestämmelserna om bötesregistret finns i 46—52 § i lagen om verkställighet av böter. Enligt lagens 46 § upprätthåller Rättsregistercentralen bötesregistret. Med uppgifter avses de uppgifter i bötesregistret som definieras i 47 §.

Bestämmelser om förfarandet vid utlämnande av uppgifter finns i 51 § i lagen om verkställighet av böter. Allmänna åklagaren har rätt att få uppgifterna i form av ett utdrag ur bötesregistret eller genom teknisk anslutning. Det sistnämnda förutsätter dock att man avtalar särskilt om detta förfarande med Rättsregistercentralen.

2. Närmare bestämmelser och föreskrifter

Det föreslås att bestämmelser om åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om inrättande och indragning av servicebyråer föreslås bli utfärdade genom förordning av justitieministeriet. Genom förordning av justitieministeriet skall dessutom utfärdas bestämmelser om åklagarämbetets deltagande i verksamheten vid häradshöfdingens servicebyrå.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Tjänsterna som ledande häradshövdingar och förvaltningssekreterare kan första gången besättas utan att tjänsterna lediganslås. Vid inrättandet av åklagarämbeten skall dock tjänsten som chef för åklagarämbetet samt tjänsterna

som förvaltningssekreterare som biträder chefen lediganslås internt.

Övriga ledande häradshövdingar och häradshövdingar skall genom en övergångsbestämmelse överföras direkt till tjänster som häradshövdingar vid de åklagarämbeten som inrättas. Riksåklagaren skall kunna förordna en häradshövding till biträdande chef på grundval av hans eller hennes samtycke. Avsikten är således inte att inrätta några särskilda tjänster som biträdande chef.

Överföringen av en tjänst kräver inte samtycke av tjänstemannen om överföringen sker inom tjänstemannens pendlingsregion. Pendlingsregionerna är definierade i arbetsministeriets förordning om pendlingsregioner (1368/2002). En pendlingsregion omfattar i regel en persons boningsort samt de orter där det utgående från boningsorten är möjligt att ha sin sedvanliga dagliga arbetsplats. Arbetsministeriet fastställer pendlingsregionerna per kommun genom förordning.

Om innehavaren av en tjänst som dras in inte går med på att ta emot en tjänst som erbjuds honom eller henne, skall på honom eller henne tillämpas bestämmelserna i 27 § i statstjänstemannalagen (750/1994) samt de riktlinjer som anges i statsrådets principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar (SRb 23.03.2006).

Avdelningssekreterarna och byråsekreterarna skall på motsvarande sätt överföras till tjänster vid de nya åklagarämbeten. Detta förfarande tillämpas i de fall där ingen ändring av tjänstgöringsställe sker.

Den föreslagna ändringen av lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland handlar om en ändring av beteckningen varför tjänsten som ledande landskapsåklagare första gången kan besättas utan att tjänsten lediganslås. Den föreslagna övergångsbestämmelsen motsvarar den ikraftträdande bestämmelse som föreslås i lagen om häradshövdingar.

4. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 104 § i grundlagen leds åklagarväsendet av riksåklagaren, som är högsta åkla-

gare och som utnämns av republikens president. Närmare bestämmelser om åklagarväsendet utfärdas genom lag.

Enligt 119 § i grundlagen skall de allmänna grunderna för statsförvaltningens organ regleras genom lag, om deras uppgifter omfattar utövning av offentlig makt. Grunderna för statens regional- och lokalförvaltning skall likaså bestämmas genom lag. I övrigt kan bestämmelser om statsförvaltningens enheter utfärdas genom förordning.

Enligt 122 § i grundlagen skall, när förvaltningen organiseras, en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att erhålla tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

Enligt 22 § i grundlagen skall det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. Vid organiseringen av åklagarväsendet skall dessutom bestämmelserna om rättskydd och god förvaltning i 21 § i grundlagen samt bestämmelserna om jämlikhet i 6 § i grundlagen beaktas.

Målet för lagen om grunderna för utvecklande av den statliga lokalförvaltningen är att förbättra de erbjudna tjänsternas kvalitet och medborgarnas rättssäkerhet, att trygga tjäns-

ternas tillgänglighet för alla på lika villkor och i tillräcklig mån i olika delar av landet samt att skapa förutsättningar för koncentration av de olika funktionerna, överföring av beslutanderätt till lokal nivå och produktion av tjänster på ett ekonomiskt sätt.

I propositionen föreslås organisationen av åklagarväsendet bli ändrad så att den lokala åklagarmyndigheten skall bestå av större enheter än nuförtiden vilket skulle bidra till att göra åklagarnas verksamhet mer enhetlig och således förbättra rättssäkerheten för medborgarna. Samtidigt skall tillgången på sådana tjänster som medborgare behöver kunna tryggas genom att ett tillräckligt antal servicebyråer inrättas. Förslaget möjliggör en bättre regional indelning i sinsemellan förenliga områden i fråga om åklagarverksamheten och polisverksamheten. Tillgodosendet av kravet om en indelning i sinsemellan förenliga områden enligt 122 § i grundlagen tryggas i propositionen genom en bestämmelse om att om indelningen föreskrivs genom förordning av statsrådet.

Lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagent

1.

Lag**om ändring av lagen om häradsåklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 mars 1996 om häradsåklagare (195/1996) 2, 5, 7 och 10 § samt fogas till 6 § ett nytt 2 mom. och till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 468/2001, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Åklagarämbete

Häradsåklagaren arbetar vid ett åklagarämbete. Ämbetet hör till justitieministeriets förvaltningsområde. Chef för ett åklagarämbete är ledande häradsåklagaren.

5 §

Ordnanande av åklagarväsendet

Det lokala åklagarväsendet ordnas häradsvis så att åklagarämbetets verksamhetsområde kan omfatta ett eller flera härad. Ett åklagarämbete kan ha servicebyråer.

För en ändamålsenlig organisering av det lokala åklagarväsendet kan justitieministeriet bestämma att åklagarämbetena skall sköta åklagaruppgifter i samarbete eller, efter att ha hört länsstyrelsen, bestämma att ett åklagarämbete skall sköta åklagaruppgifter också inom ett annat åklagarämbetes verksamhetsområde.

Bestämmelser om åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om inrättande och indragning av åklagarämbetenas servicebyråer samt om åklagarämbetets deltagande i verksamheten vid häradsämbetets servicebyrå utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

6 §

Häradsåklagarens behörighet

Häradsåklagarna är behöriga att sköta åklagaruppgifter i hela landet i strafforderärenden och i mål som enligt 5 a kap. 1 § vid lagen om rättegång i brottmål (689/1997) kan avgöras i skriftligt förfarande.

7 §

Biträdande åklagare

Vid ett åklagarämbete kan finnas på viss tid utnämnda biträdande åklagare som avlagt juris kandidatexamen.

Biträdande åklagare vid åklagarämbetet utnämns av ledande häradsåklagaren.

8 §

Biträdande åklagares behörighet

En biträdande åklagare är behörig att inom gränserna för den behörighet som anges i 1 och 2 mom. sköta åklagaruppgifter i hela landet i ärenden som avses i 6 §.

10 §

Arbetsordning

Chefen för ett åklagarämbete fastställer arbetsordningen för åklagarämbetet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Tjänsterna som ledande häradsåklagare och förvaltningssekreterare vid de åklagarämbeten som inrättas genom förordning av statsrådet kan första gången besättas utan att tjänsterna lediganslås, om en tjänsteman som är anställd inom åklagarväsendet utnämns till tjänsten.

Tjänsterna som ledande häradsåklagare vid häradets åklagarämbete eller vid häradsämbetets åklagaravdelning dras utan uppsägning

in när denna lag träder i kraft. Detta gäller dock inte tjänsten som ledande häradsåklagare vid åklagarämbetet i Helsingfors härad. Ledande häradsåklagaren förflyttas till tjänsten som häradsåklagare vid det genom förordning av statsrådet inrättade åklagarämbete inom vars verksamhetsområde hans eller hennes tjänsteställe finns vid lagens ikraftträdande. Den övriga personalen flyttar och de övriga tjänsterna överförs likaså till åklagarämbeten som motsvarar verksamhetsställena vid tidpunkten för lagen ikraftträdande.

Överföringen av en tjänst kräver inte samtycke av tjänstemannen om överföringen sker inom tjänstemannens pendlingsregion.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.**Lag****om ändring av lagen om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 2 december 1977 om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland (872/1977) 1—3 och 5 §, av dem 2, 3 och 5 § sådana de lyder i lag 201/1997, som följer:

1 §

I landskapet Åland finns ett landskapsåklagarämbete som hör till justitieministeriets förvaltningsområde.

Landskapsåklagare är lokal åklagarmyndighet.

2 §

Landskapsåklagarämbetets chef är ledande landskapsåklagaren, som utnämns till tjänsten av riksåklagaren.

Ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren skall ha avlagt juris kandidatexamen och ha den skicklighet och erfarenhet som behövs för uppgiften.

3 §

Ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren är allmänna åklagare i landskapet Åland. Ledande landskapsåklagaren

och landskapsåklagaren är direkt underställda riksåklagarens bestämmanderätt.

Ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren åtalas för tjänstefel vid Åbo hovrätt.

5 §

I fråga om ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren samt biträdande åklagare gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om häradsåklagare (195/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Tjänsten som ledande landskapsåklagare kan första gången besättas utan att tjänsten lediganslås.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 11 § i lagen om allmänna åklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § i lagen av den 11 mars 1997 om allmänna åklagare (199/1997), sådan denna
paragraf lyder i lag 848/2001, ett nytt 4 mom. som följer:

11 §

Rätt att få upplysningar

Allmänna åklagaren har rätt att ur Rättsre-
gistercentralens bötesregister få sådana upp-
lysningar om bötesstraff och verkställighet

av bötesstraff som behövs vid åtalsprövning-
en.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

Nådendal den 29 juni 2006

Republikens President**TARJA HALONEN**Justitieminister *Leena Luhtanen*

1.

*Bilaga
Parallelltexter*

Lag

om ändring av lagen om häradsåklagare

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 22 mars 1996 om häradsåklagare (195/1996) 2, 5, 7 och 10 § samt *fogas* till 6 § ett nytt 2 mom. och till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 468/2001, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Åklagarämbete och åklagaravdelning

Häradsåklagaren arbetar vid *häradets* åklagarämbete *eller vid häradsämbetets åklagaravdelning*. Ämbetet *och avdelningen* hör till justitieministeriets förvaltningsområde.

Chef för åklagarämbetet och åklagaravdelningen är ledande häradsåklagaren. Om det vid åklagaravdelningen finns endast en åklagare, är häradsåklagaren chef för avdelningen.

Om statsrådets allmänna sammanträde har beslutat att det vid ett häradsämbete inrättas en länsmanstjänst enligt 6 a § (156/96) polisförvaltningslagen, kan länsmannen även vara häradsåklagare,

2 §

Åklagarämbete

Häradsåklagaren arbetar vid ett åklagarämbete. Ämbetet hör till justitieministeriets förvaltningsområde. *Chef för ett härads åklagarämbete är ledande häradsåklagaren.*

5 §

Härad

Det lokala åklagarväsendet ordnas häradsvi.

För en ändamålsenlig organisering av det lokala åklagarväsendet kan justitieministe-

5 §

Ordnande av åklagarväsendet

Det lokala åklagarväsendet ordnas häradsvi *så att åklagarämbetets verksamhetsområde kan omfatta ett eller flera härad. Ett åklagarämbete kan ha servicebyråer.*

För en ändamålsenlig organisering av det lokala åklagarväsendet kan justitieministe-

riet bestämma att åklagarämbetena i olika häradar eller olika häradsämbe- tens åklagaravdelningar skall sköta åklagaruppgifter i samarbete eller, efter att ha hört länsstyrelsen, bestämma att ett härads åklagarämbete eller ett häradsämbe- tes åklagaravdelning skall sköta åklagaruppgifter också inom ett annat härads område.

6 §

Häradsåklagarens behörighet

7 §

Biträdande åklagare

Vid ett härads åklagarämbete eller hä- rads- ämbetets åklagaravdelning kan finnas på viss tid utnämnda biträdande åklagare som avlagt juris kandidatexamen.

En biträdande åklagare vid åklagarämbe- tet utnämns av *chefen för ämbetet och vid åklagaravdelningen* av chefen för avdel- ningen.

8 §

Biträdande åklagares behörighet

riet bestämma att åklagarämbetena skall sköta åklagaruppgifter i samarbete eller, ef- ter att ha hört länsstyrelsen, bestämma att ett åklagarämbete skall sköta åklagaruppgif- ter också inom ett annat åklagarämbe- tes verksamhetsområde.

Bestämmelser om åklagarämbetenas verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen utfärdas genom förord- ning av statsrådet. Bestämmelser om inrät- tande och indragning av åklagarämbetenas servicebyråer samt om åklagarämbe- tets servicebyrå utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

6 §

Häradsåklagarens behörighet

Häradsåklagarna är behöriga att sköta åklagaruppgifter i hela landet i strafforder- ärenden och i mål som enligt 5 a kap. 1 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) kan avgöras i skriftligt förfarande.

7 §

Biträdande åklagare

Vid ett åklagarämbete kan finnas på viss tid utnämnda biträdande åklagare som av- lagt juris kandidatexamen.

Biträdande åklagare vid åklagarämbe- tet utnämns av ledande häradsåklagaren.

8 §

Biträdande åklagares behörighet

En biträdande åklagare är behörig att inom gränserna för den behörighet som an-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ges i 1 och 2 mom. sköta åklagaruppgifter i hela landet i de ärenden som avses i 6 §.

10 §

Arbetsordning

Chefen för *häradets* åklagarämbete fastställer arbetsordningen för åklagarämbetet och *chefen för häradsämbetets åklagaravdelning fastställer arbetsordningen för åklagaravdelningen.*

10 §

Arbetsordning

Chefen för ett åklagarämbete fastställer arbetsordningen för åklagarämbetet.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Tjänsterna som ledande häradsåklagare och förvaltningssekreterare vid de åklagarämbeten som inrättas genom förordning av statsrådet kan första gången besättas utan att tjänsterna lediganslås, om en tjänsteman som är anställd inom åklagarväsendet utnämns till tjänsten.

Tjänsterna som ledande häradsåklagare vid häradets åklagarämbete eller vid häradsämbetets åklagaravdelning dras utan uppsägning in när denna lag träder i kraft. Detta gäller dock inte tjänsten som ledande häradsåklagare vid åklagarämbetet i Helsingfors härad. Ledande häradsåklagaren förflyttas till tjänsten som häradsåklagare vid det genom förordning av statsrådet inrättade åklagarämbete inom vars verksamhetsområde hans eller hennes tjänsteställe finns vid lagens ikraftträdande. Den övriga personalen flyttar och de övriga tjänsterna överförs likaså till åklagarklagaämbeten som motsvarar verksamhetsställena vid tidpunkten för lagens ikraftträdande.

Överföringen av en tjänst kräver inte samtycke av tjänstemannen om överföringen sker inom tjänstemannens pendlingsregion.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

—————

2.

Lag**om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 2 december 1977 om landskapsåklagarämbetet i landskapet Åland (872/1977) 1—3 och 5 §, av dem 2, 3 och 5 § sådana de lyder i lag 201/1997, som följer:

Gällande lydelse

1 §

I landskapet Åland finns ett justitieministeriet *underställt* landskapsåklagarämbete.

2 §

Vid landskapsåklagarämbetet finns en landskapsåklagartjänst. Dessutom kan vid landskapsåklagarämbetet finnas biträdande åklagare samt personal i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande.

Landskapsåklagarämbetets chef är landskapsåklagaren, som utnämns till tjänsten av riksåklagaren.

Landskapsåklagaren skall ha avlagt juris kandidatexamen och ha den skicklighet och erfarenhet som behövs för uppgiften.

3 §

Landskapsåklagaren är allmän åklagare i landskapet Åland. Landskapsåklagaren är direkt underställd riksåklagarens bestämmanderätt.

Landskapsåklagaren åtalas för tjänstefel vid Åbo hovrätt.

Föreslagen lydelse

1 §

I landskapet Åland finns ett landskapsåklagarämbete *som hör till justitieministeriets förvaltningsområde.*

Landskapsåklagaren är lokal åklagarmyndighet.

2 §

Landskapsåklagarämbetets chef är *ledande* landskapsåklagaren, som utnämns till tjänsten av riksåklagaren.

Ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren skall ha avlagt juris kandidatexamen och ha den skicklighet och erfarenhet som behövs för uppgiften.

3 §

Ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren är *allmänna åklagare* i landskapet Åland. *Ledande landskapsåklagaren* och landskapsåklagaren är direkt underställda riksåklagarens bestämmanderätt.

Ledande landskapsåklagaren och landskapsåklagaren åtalas för tjänstefel vid Åbo hovrätt.

Gällande lydelse

5 §

Om landskapsåklagaren och biträdande åklagare gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas i lagen om häradsåklagare (195/96).

Föreslagen lydelse

5 §

I fråga om *ledande landskapsåklagaren* och landskapsåklagaren samt biträdande åklagare gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som bestäms i lagen om häradsåklagare (195/1996).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Tjänsten som ledande landskapsåklagare kan första gången besättas utan att tjänsten lediganslås.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 11 § i lagen om allmänna åklagare**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § i lagen av den 11 mars 1997 om allmänna åklagare (199/1997), sådan para-
grafen lyder i lag 848/2001, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

11 §

Rätt att få upplysningar

Föreslagen lydelse

11 §

Rätt att få upplysningar

*Allmänna åklagaren har rätt att ur Rätts-
registercentralens bötesregister få sådana
upplysningar om bötesstraff och verkstäl-
lighet av bötesstraff som behövs vid åtals-
prövningen.*

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*
